

משנה ברכות

The following book includes:

• Mishnah, ed. Romm, Vilna 1913

• License: Public Domain

• Source: http://primo.nli.org.il/primo_library/libweb/action/dlDisplay.do?vid=NLI& docId=NNL_ALEPH001741739

It was retrieved from Sefaria on March 27, 2022 (כ"ד באדר ב' ה'תשפ"ב). It was typeset and formatted by Ktavi, using Later.

תוכן העניינים

1	•	•	•	٠	•	•	•	•	٠	•	•	•	•	•	•	•	•	٠	•	•	•	•	•	•	•	 •	•	٠	•	٠	•	•	•	٠	•	•	•	•	 •	•	 •	•	٠	•	•	3	X	ירק	פ
1		•		•		•	•				•	•	•	•				•	•	•	•	•	•	•	•					•			•	•		•	•	•	 •	•	 •	•	•	•	•	:	2	ירק	פ
2				•		•	•				•	•	•	•			•	•	•	•	•	•	•	•	•	 						•		•		•	•	•	 •	•			•		•		ו	ירק	פ
2				•		•	•	•		•	•	•	•	•	•		•	•		•	•	•		•	•	 •		•				•	•	•	•	•	•	•	 ,	•	 •	•			•	•	7	ירק	פ
2						•	•	•		•	•	•	•	•	•		•	•	•	•	•			•	•	 •						•	•	•		•	•	•	 •	•					•	i	7	ירק	פ
3						•	•	•		•	•	•	•	•	•		•	•	•	•	•			•	•	 •						•	•	•		•	•	•	 •	•					•	•	ן ו	ירק	פ
3						•	•	•		•	•	•	•	•	•		•	•	•	•	•			•	•	 •						•	•	•		•	•	•	 •	•					•	•	7	ירק	פ
4			•			•	•	•		•	•	•	•	•	•		•	•	•		•			•	•	 •		•				•	•	•	•	•	•	•	 •	•						1	7	ירק	פ
4																								•		 											•									1	פ פ	ירק	Ð

iv משנה ברכות

פרק א

מאימתי קורין את שמע בערבית. משעה שהכהנים נכנסים לאכול בתרומתן. עד סוף האשמורה הראשונה דברי ר' אליעזר. וחכמים אומרים עד חצות. רבן גמליאל אומר עד שיעלה עמוד השחר. מעשה שבאו בניו מבית המשתה אמרו לו לא קרינו את שמע. אמר להם אם לא עלה עמוד השחר חייבין אתם לקרות ולא זו בלבד אלא כל מה שאמרו חכמים עד חצות מצותן עד שיעלה עמוד השחר. הקטר חלבים ואברים מצותן עד שיעלה

מאימתי קורין את שמע בשחרית משיכיר בין תכלת ללבן רבי אליעזר אומר בין תכלת לכרתי וגומרה עד הנץ החמה. רבי יהושע אומר עד שלש שעות. שכן דרך בני מלכים לעמוד בשלש שעות הקורא מכאן ואילך לא הפסיד כאדם הקורא בתורה:

עמוד השחר וכל הנאכלין ליום אחד מצותן עד שיעלה עמוד השחר. אם

כן למה אמרו חכמים עד חצות כדי להרחיק אדם מן העבירה:

בית שמאי אומרים בערב כל אדם יטו ויקראו ובבוקר יעמדו שנאמר (דברים ו, ז) ובשכבך ובקומך ובית הלל אומרים כל אדם קורא כדרכו שנאמר (שם) ובלכתך בדרך אם כן למה נאמר ובשכבך ובקומך בשעה שבני אדם שוכבים ובשעה שבני אדם עומדים אמר ר' טרפון אני הייתי בא בדרך והטיתי לקרות כדברי בית שמאי וסכנתי בעצמי מפני הלסטים אמרו לו כדי היית

לחוב בעצמך שעברת על דברי בית הלל:

מזכירין יציאת מצרים בלילות. אמר ר' אלעזר בן עזריה הרי אני כבן שבעים שנה ולא זכיתי שתאמר יציאת מצרים בלילות עד שדרשה בן זומא שנאמר (דברים טז, ג) למען תזכור את יום צאתך מארץ מצרים כל ימי חייך

בשחר מברך שתים לפניה ואחת לאחריה ובערב שתי' לפניה ושתי' לאחריה אחת ארוכה ואחת קצרה מקום שאמרו להאריך אינו רשאי לקצר לקצר אינו רשאי להאריך. לחתום אינו רשאי שלא לחתום. ושלא לחתום :אינו רשאי לחתום

ימי חייך הימים כל ימי חייך הלילות. וחכמים אומרים ימי חייך העולם הזה כל ימי חייך להביא לימות המשיח:

> היה קורא בתורה והגיע זמן המקרא אם כיון לבו יצא ואם לאו לא יצא. בפרקים שואל מפני הכבוד ומשיב. ובאמצע שואל מפני היראה ומשיב דברי ר' מאיר. ר' יהודה אומר באמצע שואל מפני היראה ומשיב מפני הכבוד בפרקים שואל מפני הכבוד ומשיב שלום לכל אדם:

פרק ב

אלו הן בין הפרקים בין ברכה ראשונה לשניה בין שניה לשמע ובין

רבי יהודה אומר בין ויאמר לאמת ויציב לא יפסיק. אמר ר' יהושע בן קרחה למה קדמה שמע לוהיה אם שמוע אלא כדי שיקבל עליו עול מלכות שמים תחלה ואחר כך יקבל עליו עול מצות. והיה אם שמוע לויאמר שוהיה אם שמוע נוהג ביום ובלילה ויאמר אינו נוהג אלא ביום:

שמע לוהיה אם שמוע בין והיה אם שמוע לויאמר בין ויאמר לאמת ויציב.

האומנין קורין בראש האילן או בראש הנדבך מה שאינן רשאין לעשות

הקורא את שמע ולא השמיע לאזנו יצא. רבי יוסי אומר לא יצא. קרא ולא דקדק באותיותיה רבי יוסי אומר יצא. ר' יהודה אומר לא יצא. הקורא כן בתפלה: למפרע לא יצא. קרא וטעה יחזור למקום שטעה:

שומע לכם לבטל ממני מלכות שמים אפילו שעה אחת:

חתן פטור מקריאת שמע בלילה הראשון עד מוצאי שבת אם לא עשה מעשה. מעשה ברבן גמליאל שקרא בלילה הראשון שנשא אמרו לו תלמידיו לא למדתנו רבינו שחתן פטור מקריאת שמע בלילה הראשון אמר להם איני

רחץ לילה הראשון שמתה אשתו אמרו לו תלמידיו לא למדתנו רבינו שאבל אסור לרחוץ אמר להם איני כשאר כל אדם אסטניס אני:

וכשמת טבי עבדו קבל עליו תנחומין אמרו לו תלמידיו לא למדתנו 🛚 רבינו שאין מקבלין תנחומין על העבדים אמר להם אין טבי עבדי כשאר כל

משנה ברכות

העבדים כשר היה:

חתן אם רצה לקרות קריאת שמע לילה הראשון קורא רבן שמעון בן

גמליאל אומר לא כל הרוצה ליטול את השם יטול:

פרק ג

קברו את המת וחזרו אם יכולין להתחיל ולגמור עד שלא יגיעו לשורה מי שמתו מוטל לפניו פטור מקריאת שמע מן התפלה ומן התפילין נושאי המטה וחלופיהן וחלופי חלופיהן את שלפני המטה ואת שלאחר המטה את שלמטה צורך בהן פטורין ואת שאין למטה צורך בהן חייבין. אלו ואלו פטורים מן התפלה:

בעל קרי מהרהר בלבו ואינו מברך לא לפניה ולא לאחריה. ועל המזון נשים ועבדים וקטנים פטורין מקריאת שמע ומן התפילין וחייבין בתפלה מברך לאחריו ואינו מברך לפניו. ר' יהודה אומר מברך לפניהם ולאחריהם: ובמזוזה ובברכת המזון:

היה עומד בתפלה ונזכר שהוא בעל קרי לא יפסיק אלא יקצר. ירד לטבול אם יכול לעלות ולהתכסות ולקרות עד שלא תנץ החמה יעלה ויתכסה זב שראה קרי. ונדה שפלטה שכבת זרע. והמשמשת שראתה נדה. ויקרא ואם לאו יתכסה במים ויקרא. אבל לא יתכסה לא במים הרעים ולא צריכין טבילה. ורבי יהודה פוטר: במי המשרה עד שיטיל לתוכן מים. וכמה ירחיק מהם ומן הצואה ארבע

פרק ד

רבי נחוניה בן הקנה היה מתפלל בכניסתו לבית המדרש וביציאתו תפלת השחר עד חצות. רבי יהודה אומר עד ארבע שעות תפלת המנחה תפלה קצרה אמרו לו מה מקום לתפלה זו. אמר להם בכניסתי אני מתפלל עד הערב. רבי יהודה אומר עד פלג המנחה. תפלת הערב אין לה קבע ושל שלא תארע תקלה על ידי וביציאתי אני נותן הודיה על חלקי: מוספין כל היום רבי יהודה אומר עד שבע שעות:

רבי אליעזר אומר העושה תפלתו קבע אין תפלתו תחנונים רבי יהושע רבן גמליאל אומר בכל יום מתפלל אדם שמונה עשרה. רבי יהושע אומר המהלך במקום סכנה מתפלל תפלה קצרה אומר הושע השם את עמך אומר מעין שמונה עשרה. ר' עקיבא אומר אם שגורה תפלתו בפיו יתפלל את שארית ישראל בכל פרשת העבור יהיו צרכיהם לפניך ברוך אתה ה' שמונה עשרה ואם לאו מעין שמונה עשרה:

שומע תפלה:

היה רוכב על החמור ירד. ואם אינו יכול לירד יחזיר את פניו. ואם היה יושב בספינה או בקרון או באסדא יכוין את לבו כנגד בית קדש אינו יכול להחזיר את פניו יכוין את לבו כנגד בית קדש הקדשים: :הקדשים

> רבי אלעזר בן עזריה אומר אין תפלת המוספין אלא בחבר עיר וחכמים - חבר עיר היחיד פטור מתפלת המוספין: אומרים בחבר עיר ושלא בחבר עיר רבי יהודה אומר משמו כל מקום שיש

> > פרק ה

אין עומדין להתפלל אלא מתוך כובד ראש. חסידים הראשונים היו שוהים שעה אחת ומתפללים כדי שיכונו את לבם למקום. אפילו המלך שואל בשלומו לא ישיבנו. ואפילו נחש כרוך על עקבו לא יפסיק:

יתחילו ואם לאו לא יתחילו העומדים בשורה הפנימים פטורים והחיצונים

מזכירין גבורות גשמים בתחיית המתים. ושואלין הגשמים בברכת

השנים. והכדלה בחונן הדעת. ר' עקיבא אומר אומרה ברכה רביעית בפני

עצמה רבי אליעזר אומר בהודאה:

האומר על קן צפור יגיעו רחמיך ועל טוב יזכר שמך. מודים מודים באותה שעה מנין הוא מתחיל מתחלת הברכה שטעה בה:

העובר לפני התיבה לא יענה אחר הכהנים אמן מפני הטירוף ואם אין משתקין אותו. העובר לפני התיבה וטעה יעבר אחר תחתיו ולא יהא סרבן שם כהן אלא הוא לא ישא את כפיו. ואם הבטחתו שהוא נושא את כפיו וחוזר לתפלתו רשאי:

> המתפלל וטעה סימן רע לו. ואם שליח צבור הוא סימן רע לשולחיו. מפני ששלוחו של אדם כמותו. אמרו עליו על רבי חנינא בן דוסא כשהיה מתפלל על החולים ואומר זה חי וזה מת. אמרו לו מנין אתה יודע אמר

להם אם שגורה תפלתי בפי יודע אני שהוא מקובל ואם לאו יודע אני שהוא מטורף:

פרק ו

כיצד מברכין על הפירות. על פירות האילן אומר בורא פרי העץ. חוץ הירקות אומר בורא פרי האדמה. רבי יהודה אומר בורא מיני דשאים: מן היין. שעל היין אומר בורא פרי הגפן. ועל פירות הארץ אומר בורא פרי האדמה חוץ מן הפת שעל הפת הוא אומר המוציא לחם מן הארץ. ועל

ברך על פירות האילן בורא פרי האדמה יצא. ועל פירות הארץ בורא פרי העץ לא יצא. על כולם אם אמר שהכל נהיה יצא:

> על דבר שאין גדולו מן הארץ אומר שהכל. על החומץ ועל הנובלות ועל הגובאי אומר שהכל. על החלב ועל הגבינה ועל הביצים אומר שהכל. ר' יהודה אומר כל שהוא מין קללה אין מברכין עליו:

היו לפניו מינים הרבה. ר' יהודה אומר אם יש ביניהם ממין שבעה מברך עליו. וחכמים אומרים מברך על איזה מהם שירצה:

> ברך על היין שלפני המזון פטר את היין שלאחר המזון ברך על הפרפרת שלפני המזון פטר את הפרפרת שלאחר המזון. ברך על הפת פטר את הפרפרת. על הפרפרת לא פטר את הפת. בית שמאי אומרים אף לא מעשה קדרה:

היו יושבין לאכול כל אחד ואחד מברך לעצמו. הסיבו אחד מברך לכולן. בא להם יין בתוך המזון כל אחד ואחד מברך לעצמו. לאחר המזון אחד מברך לכולם. והוא אומר על המוגמר אף על פי שאין מביאין את המוגמר אלא לאחר הסעודה:

> הביאו לפניו מליח בתחלה ופת עמו מברך על המליח ופוטר את הפת שהפת טפלה לו זה הכלל כל שהוא עיקר ועמו טפלה. מברך על העיקר ופוטר את הטפלה:

אכל תאנים וענבים ורמונים מברך אחריהן שלש ברכות דברי רבן גמליאל. וחכמים אומרים ברכה אחת מעין שלש רבי עקיבא אומר אפילו אכל שלק והוא מזונו מברך אחריו שלש ברכות. השותה מים לצמאו אומר שהכל נהיה בדברו. ר' טרפון אומר בורא נפשות רבות:

פרק ז

שלשה שאכלו כאחת חייבין לזמן אכל דמאי ומעשר ראשון שנטלה והקדש שלא נפדו והשמש שאכל פחות מכזית והנכרי אין מזמנין עליהם: תרומתו ומעשר שני והקדש שנפדו והשמש שאכל כזית והכותי מזמנין

נשים ועבדים וקטנים אין מזמנין עליהם. עד כמה מזמנין עד כזית ר' יהודה אומר עד כביצה:

> כיצד מזמנין בשלשה אומר נברך. בשלשה והוא אומר ברכו. בעשרה אומר נברך לאלהינו. בעשרה והוא אומר ברכו. אחד עשרה ואחד עשרה רבוא. במאה אומר נברך לה' אלהינו. במאה והוא אומר ברכו. באלף אומר נברך לה' אלהינו אלהי ישראל. באלף והוא אומר ברכו. ברבוא אומר

> עליהם. אבל אכל טבל ומעשר ראשון שלא נטלה תרומתו ומעשר שני

נברך לה' אלהינו אלהי ישראל אלהי הצבאות יושב הכרובים על המזון שאכלנו. ברבוא והוא אומר ברכו. כענין שהוא מברך כך עונין אחריו ברוך ה' אלהינו אלהי ישראל אלהי הצבאות יושב הכרובים על המזון שאכלנו. ר' יוסי הגלילי אומר לפי רוב הקהל הן מברכין שנאמר (תהלים סח, כז) משנה ברכות

שלשה שאכלו כאחד אינן רשאין ליחלק וכן ארבעה וכן חמשה. ששה במקהלות ברכו אלהים ה' ממקור ישראל. אמר רבי עקיבא מה מצינו בבית הכנסת אחד מרובין ואחד מועטין אומר ברכו את ה'. רבי ישמעאל אומר נחלקין עד עשרה ועשרה אינן נחלקין עד שיהיו עשרים: ברכו את ה' המבורך:

שתי חבורות שהיו אוכלות בבית אחד בזמן שמקצתן רואין אלו את אלו אין מברכין על היין עד שיתן לתוכו מים דברי רבי אליעזר. וחכמים אומרים הרי אלו מצטרפים לזמון ואם לאו אלו מזמנין לעצמן ואלו מזמנין לעצמן מברכין:

פרק ח

בית שמאי אומרים נוטלין לידים ואחר כך מוזגין את הכוס ובית הלל אלו דברים שבין בית שמאי ובית הלל בסעודה. בית שמאי אומרים מברך על היום ואחר כך מברך על היין ובית הלל אומרים מברך על היין אומרים מוזגין את הכוס ואחר כך נוטלין לידים: ואחר כך מברך על היום:

בית שמאי אומרים מכבדין את הבית ואחר כך נוטלין לידים ובית הלל בית שמאי אומרים מקנח ידיו במפה ומניחה על השלחן ובית הלל אומרים נוטלין לידים ואחר כך מכבדין את הבית: אומרים על הכסת:

אין מברכין לא על הנר ולא על הבשמים של עובדי כוכבים ולא על בית שמאי אומרים נר ומזון ובשמים והבדלה. ובית הלל אומרים נר הנר ולא על הבשמים של מתים ולא על הנר ולא על הבשמים שלפני עבודת ובשמים ומזון והבדלה. בית שמאי אומרים שברא מאור האש ובית הלל כוכבים. אין מברכין על הנר עד שיאותו לאורו: אומרים בורא מאורי האש:

מי שאכל ושכח ולא ברך בית שמאי אומרים יחזור למקומו ויברך ובית בא להם יין לאחר המזון ואין שם אלא אותו הכוס. בית שמאי אומרים מברך על היין ואחר כך מברך על המזון. ובית הלל אומרים מברך על המזון הלל אומרים יברך במקום שנזכר. עד אימתי הוא מברך עד כדי שיתעכל ואחר כך מברך על היין. עונין אמן אחר ישראל המברך ואין עונין אמן :המזון שבמעיו

פרק ט

לאבותינו במקום הזה. מקום שנעקרה ממנו עבודת כוכבים אומר ברוך שעקר עבודת כוכבים מארצנו:

על הזיקין ועל הזועות ועל הברקים ועל הרעמים ועל הרוחות אומר

בנה בית חדש וקנה כלים חדשים אומר ברוך שהחיינו. מברך על הרעה מעין הטובה ועל הטובה מעין הרעה. הצועק לשעבר הרי זו תפלת שוא כיצד היתה אשתו מעוברת ואמר יהי רצון שתלד אשתי זכר הרי זו תפלת שוא. היה בא בדרך ושמע קול צוחה בעיר ואמר יהי רצון שלא יהיו אלו

הרואה מקום שנעשו בו ניסים לישראל אומר ברוך שעשה ניסים ברוך שכחו וגבורתו מלא עולם על ההרים ועל הגבעות ועל הימים ועל הנהרות ועל המדברות אומר ברוך עושה מעשה בראשית. ר' יהודה אומר הרואה את הים הגדול אומר ברוך שעשה את הים הגדול בזמן שרואה אותו

לפרקים. על הגשמים ועל הבשורות הטובות אומר ברוך הטוב והמטיב ועל שמועות רעות אומר ברוך דיין האמת:

אחר הכותי המברך עד שישמע כל הברכה:

בני ביתי הרי זו תפלת שוא:

הנכנס לכרך מתפלל שתים. אחת בכניסתו. ואחת ביציאתו. בן עזאי אומר ארבע. שתים בכניסתו. ושתים ביציאתו. ונותן הודאה לשעבר. וצועק לעתיד לבא:

בשני יצריך ביצר טוב וביצר רע. ובכל נפשך אפילו הוא נוטל את נפשך. ובכל מאדך בכל ממונך. דבר אחר בכל מאדך בכל מדה ומדה שהוא מודד ובפונדתו ובאבק שעל רגליו ולא יעשנו קפנדריא ורקיקה מקל וחומר כל תורתך עת לעשות לה':

חייב אדם לברך על הרעה כשם שהוא מברך על הטובה שנאמר (דברים חותמי ברכות שהיו במקדש היו אומרים מן העולם משקלקלו המינין ואמרו ו, ה) ואהבת את ה' אלהיך בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאדך. בכל לבבך אין עולם אלא אחד. התקינו שיהו אומרים מן העולם ועד העולם. והתקינו שיהא אדם שואל את שלום חברו בשם שנאמר (רות ב, ד) והנה בעז בא מבית לחם ויאמר לקוצרים ה' עמכם ויאמרו לו יברכך ה' ואומר (שופטים לך הוי מודה לו במאד מאד. לא יקל אדם את ראשו כנגד שער המזרח ו, יב) ה' עמך גבור החיל. ואומר (משלי כג, כב) אל תבוז כי זקנה אמך שהוא מכוון כנגד בית קדשי הקדשים. לא יכנס להר הבית במקלו ובמנעלו ואומר (תהלים קיט, קכו) עת לעשות לה' הפרו תורתך. ר' נתן אומר הפרו